

בס"ד. ש"פ נצבים-וילך, כ"ג אלול, ה'תשכ"ט

(הנחה בלתי מוגה)

אתם נצבים היום כולכם לפני הוי' אלקיכם ראשיכם שבטיכם גו' טפכם נשיכם גו' מחוטב עציך עד שואב מימין², ואיתא בלקו"ת¹ שפרשה זו קורין לעולם קודם ראש השנה³, ומרומז במלת היום דקאי על ראש השנה, כי זה היום תחלת מעשיך זכרון ליום ראשון⁴. וכן כותב הצ"צ באוה"ת⁵, דאיתא במדרש⁶ שהכתוב אתם נצבים היום הי' ראוי להיות תחלת הספר, אלא שאין מוקדם ומאוחר בתורה, ומוסיף, ויש לומר, דאעפ"כ, מה שנאמר אתם נצבים קרוב לסוף ספר משנה תורה הרי זה גם מטעם הנ"ל [והיינו כמ"ש השל"ה⁷ בפירוש אין מוקדם ומאוחר בתורה, שיש טעמים וענינים כפי הסדר שהם מסודרים כו' הכל בכוונה מכוונת כו'], כי היום קאי על ר"ה, זה היום תחלת מעשיך, ולכן הסדרה נכתבה בענין שתהי' נקראת לפני ר"ה [כהמנהג הפשוט בכל ישראל שמשלימין את התורה בשנה אחת⁸, ולא בשלש שנים⁹ או שלש ומחצה שנים¹⁰]. והענין בזה, כידוע¹¹ שבר"ה חוזרים כל הדברים לקדמותן, וצריכים להמשיכם מחדש, שזהו שר"ה נקרא תחלת מעשיך. וכללות ההמשכה מחדש נפעלת עי"ז שאתם נצבים היום כולכם גו', כולכם דייקא, לאחדים כאחד¹¹, ובאופן דנצבים, קיימים ועומדים, והיינו שזוכים בדין [שזוהי ברכתו של הקב"ה בשבת מברכים חודש השביעי, כתורת אדמו"ר הזקן ששמע ממורו ורבו הרב המגיד בשם מורו ורבו הבעש"ט¹²], ועד לאופן דנצבים מלשון נצב מלך¹³, והיינו, שכשם שהמלך שולט על הכל באין

-
1) פרשתנו (נצבים) כט, ט"י.	ארץ ישראל סמ"ח.
2) פרשתנו (נצבים) מד, א.	10) ראה פרי עץ חיים שער ר"ה פ"א.
3) רמב"ם הלי' תפלה פי"ג ה"ב. תוס'	לקו"ת פרשתנו (נצבים) נא, ב. ובכ"מ.
מגילה לא, סע"ב. טושו"ע או"ח סתכ"ח ס"ד.	11) לקו"ת שם מד, א.
4) תפלת מוסף דר"ה (ר"ה כז, א).	12) אג"ק אדמו"ר מהוריי"צ ח"ג ס"ע
5) פרשתנו (נצבים) ע' א'קפט.	תל ואילך (נעתק ב"היום יום" כה אלול).
6) קה"ר פ"א, לא.	נתבאר בלקו"ש ח"ד ע' 1139 ואילך. ח"ט
7) חלק תושבע"פ תב, ב.	ע' 184 ואילך. חכ"ט ע' 173 ואילך.
8) רמב"ם הלי' תפלה רפי"ג.	13) מלכים"א כב, מח. אוה"ת פרשתנו
9) ראה חילוף מנהגים בין בני בכל לבני	(נצבים) ע' אירא ואילך.

מפריע כלל, ובאופן שאמר מלכא עקר טורא¹⁴, בדיבורו בלבד, ללא יגיעה כלל, הנה כמו"כ אתם נצבים באופן דנצב מלך, ושולטים על כל הענינים, ופועלים את כל ההמשכות מחדש (תחלת מעשיך) ללא יגיעה כלל, בשמחה וטוב לבב.

(ב) **ויובן** ע"פ המבואר במאמר דפ' נצבים שנת תרכ"ט (לפני מאה שנה) ד"ה תקעו בחודש שופר¹⁵, ומדייק, דצריך להבין למה כתיב סתם תקעו בחודש, ולא כתיב באיזה חודש, והו"ל תקעו בחודש השביעי. אך הענין הוא, דהנה חודש הוא לשון התחדשות, ולכן נקרא ר"ה בשם חודש סתם, לפי שבר"ה נתחדש החיות הכללי לכללות העולמות על כל השנה, כי החיות הראשון נסתלק למקורו ובר"ה ממשיכים חיות כללי מחדש על כל השנה. אך עדיין צריך להבין הקשר והשייכות לענין המלכות שבר"ה, כמארז"ל¹⁶ אמר הקב"ה אמרו לפני מלכות בר"ה כדי שתמליכוני עליכם. ועל זה מבאר בהמאמר, שעיקר ענין ההתחדשות הוא במלכות, כידוע¹⁷ שבר"ה הוא בנין המלכות. ויש להוסיף, שזהו גם מ"ש¹⁸ חודש אשתו, שבוה מרומז שעיקר ההתחדשות (חודש) הוא במלכות (אשתו).

וממשיך בהמאמר, שצריך להבין למה עיקר ההתחדשות הוא במלכות דוקא. דהנה, נתבאר לעיל שכל הענינים (לא רק ענין המלכות) צריך להמשיכם מחדש. וטעם הדבר הוא, לפי שהוא ית' לאו מכל אינון מדות איהו כלל¹⁹, דאנת הוא חד ולא בחושבן²⁰, ועד שעצמותו ית' הוא למעלה גם מבחי' אנת הוא חד, שלכן צריך להמשיך מחדש את כל הענינים. ועפ"ז צריך להבין מהו הטעם שעיקר ההתחדשות הוא במלכות דוקא. אך הענין הוא, שבחי' המלכות, הנה גם לאחרי המשכתה, צריך להיות בה ענין ההתחדשות. והענין בזה, כפי שמבאר בהמאמר, שבבחי' המלכות יש ב' מדריגות. מדריגה הא', כמ"ש²¹ המלך המרומם לבדו מאז, שזהו עצמיות המלכות, בחי' כתר מלכות, ובלשון כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע²² הוא בחי' התנשאות עצמית. ומדריגה הב', כמ"ש²³

(19) תקר"ז בהקדמה (יז, ב).

(20) תקר"ז שם, א.

(21) ברכת יוצר.

(22) ראה המשך תער"ב ח"א ע' רלו.

ח"ב ע' תשנ. ח"ג ע' א'תב.

(23) תהלים קמה. יג.

(14) בבא בתרא ג, ב. וש"נ.

(15) סה"מ תרכ"ט ע' שמא ואילך.

(16) ראש השנה טז, א. לד, ב.

(17) פרי עץ חיים שער ראש השנה. שער

הכוונות שם. ובכ"מ.

(18) דברי הימים-א ח. ט.

מלכותך מלכות כל עולמים, דהיינו, מה שנעשה מקור לעולמות ביי"ע שהם בחי' יש ודבר נפרד לעצמן. אמנם, גם לאחרי שבחי' המלכות נמשכת להיות מקור לעולמות, מבקשים אנו מלוך על העולם כולו בכבודך, גלה כבוד מלכותך עלינו, היינו, שגם בעולמות ביי"ע יהי' גילוי בחי' כבוד מלכותו ית' כפי שהוא בבחי' המלך המרום לבדו כו'. וזהו ענין ההתחדשות שבר"ה, שתהי' ההמשכה ממקור המלכות, שנקראת כתר מלכות, וכמבואר בסידור²⁴ בד"ה להבין ענין תק"ש עפ"י כוונת הבעש"ט ז"ל, שבר"ה צריך לחדש בחי' המלכות ממקורה הראשון שהוא בחי' עצמיות כח התענוג העליון שבפנימיות ועצמיות המאציל כו'.

ויש להוסיף ביאור הטעם שבמלכות צריך להיות ענין ההתחדשות שיומשך גם מבחי' היותר נעלית שבמלכות²⁵, ע"פ הידוע²⁶ שבחי' המלכות מושרשת למעלה ובעומק יותר מכל שאר הענינים, דשרש המלכות הוא בבחי' רדל"א. וכמו שמצינו בנפש האדם למטה, שמדת המלכות היא בהעלם יותר משאר המדות, והיינו, דעם היות שבנפש האדם ישנם כל פרטי המדות, גם מדת המלכות, הנה כל שאר המדות באים לידי גילוי לפעמים, משא"כ מדת המלכות שברובא דרובא אינה באה לידי גילוי, והיינו, לפי שהיא מושרשת בעצם הנפש, בבחי' העלם שאינו במציאות. ועד"ז יובן למעלה, שספירת המלכות מושרשת בעצמותו ית' יותר מכל שאר הספירות. וזהו גם הטעם שכדי לעורר ולגלות את בחי' המלכות צריכה להיות העבודה מצד פנימיות ועצמות הנפש דוקא, כי דוקא ע"י עבודה זו יכולים להגיע בשרש המלכות כפי שהיא מושרשת בעצמותו ית' למעלה יותר מכל שאר הספירות. וכיון שגם בחי' המלכות כפי שנעשית מקור לעולמות, מושרשת בעצמותו ית' כפי שהוא בבחי' המלך המרום לבדו, לכן הנה גם לאחרי המשכת המלכות להיות מקור לעולמות, צריך להיות בה ענין ההתחדשות, שיומשך גם מבחי' המלך המרום לבדו.

ג) וממשיך בהמאמר²⁷: והנה התורה נדרשת בדרך כלל ופרט, שכמו שבר"ה הוא התחדשות בדרך כלל, כמו"כ בכל יום יש התחדשות בדרך פרט, וכמ"ש²¹ ובטובו מחדש בכל יום תמיד מעשה

(26) עץ חיים שער יג (שער א"א) פ"ב.

(27) סה"מ שם ע' שדמ.

(24) רמו, א.

(25) בהבא לקמן — ראה סה"מ תרצ"ט

ע' 14 ואילך. תש"ט ע' יב ואילך.

בראשית [וזהו שמצינו בסידור האריז"ל²⁸ ובכתבי האריז"ל²⁹ בענין הכוונות דג' ברכות ראשונות דשמו"ע שבכל יום, שהם ע"ד הכוונות דר"ה, שהו"ע בנין המלכות]. ועפ"ז צריך להבין, מהו ההתחדשות בר"ה יותר מבכל יום. והיינו, שאי אפשר לומר שהחילוק ביניהם אינו אלא כמו החילוק דכלל ופרט, אלא בודאי ההתחדשות בר"ה היא באופן נעלה יותר מבכל יום.

ומבאר בהמאמר, שלהבין זה, צריך להבין מארז"ל³⁰ למה קדמה שמע לוהי' אם שמוע, כדי שיקבל עליו עול מלכות שמים תחילה ואח"כ יקבל עליו עול מצוות, דלכאורה אינו מובן, שהרי קבלת עול מצוות הוא ג"כ בחי' קבלת עול מלכות שמים [ויש לומר ההסבר בזה, לפי שענין העול, אף ששייך גם אצל עבד ואדון, הרי עיקרו הוא ביחס למלך, שהרי בעבד ואדון אין זה ענין שנוגע לעצם מציאותו עד שיהי' שייך בזה עונש של היפך החיים, כי אם במלך, שאפילו מאן דמחוי במחוג קמי מלכא כו"³¹, שמתבטל ממציאיותו], ולמה מחלקים אותם לשנים, ובאופן שצריך להקדים ולקבל עליו עול מלכות שמים תחילה, ואח"כ עול מצוות. ומקדים לבאר מ"ש³² והחיות רצוא ושוב, היינו שהחיות של אוא"ס הוא בבחי' רצוא ושוב, ומצד זה נמשך גם בנבראים בחי' רצוא ושוב, וכמו"כ בנש"י, שעבודתם היא ג"כ ברצוא ושוב. ומבאר, שזהו ענין קבלת עול מלכות שמים ועול מצוות, שפרשה ראשונה שענינה קבלת עול מלכות שמים הו"ע הרצוא, שזהו"ע המס"נ דאחד, שהו"ע רצון פשוט לאביו שבשמים בבחי' רצוא והסתלקות ליכלל וליבטל למעלה, ופרשה שני' שענינה עול מצוות, הו"ע השוב, להמשיך אורות בכלים מכלים שונים, עד לעבודה בעניני העולם, כמ"ש³³ ואספת דגנך וגו'. והיינו, שכללות הענין דק"ש, לא רק פרשה ראשונה, אלא גם פרשה שני', הו"ע המס"נ, אלא שבזה גופא ישנו חילוק בין פרשה ראשונה, קבלת עול מלכות שמים, שהמס"נ הוא בתנועה של רצוא, ובין פרשה שני', עול מצוות, שהמס"נ הוא בתנועה של שוב, והחילוק הוא, שבתנועת הרצוא נרגש בעיקר המקור שבו רוצה ליכלל וליבטל כו', משא"כ בתנועת השוב, אף שגם היא באופן של קבלת

(28) במקומו.

(29) פ"ח שער העמידה פ"ח.

(30) משנה ברכות יג, א. וראה סידור עם דא"ח שער הק"ש ע"ד, סע"ב ואילך. אוה"ת ואתחנן ח"ו ע' בירלו ואילך. וראה ד"ה בחדש השלישי וד"ה ראשית עריסותיכם

שנה זו (תרי"מ חני"ו ע' 186 ואילך; ע' 350

ואילך).

(31) חגיגה ה, ב.

(32) יחזקאל א, יד.

(33) עקב יא, יד.

עול מצוות, מ"מ, נרגש בעיקר פרטי הכחות והענינים שבהם נעשית העבודה, כפי שנמשך בהם המקור כו'. וזהו גם מ"ש במכילתא³⁴ משל למלך בשר ודם שנכנס למדינה אמרו לו עבדיו גזור עליהם גזירות, אמר להם כשיקבלו מלכותי אגזור עליהם כו', דאף שגם קיום הגזירות הוא באופן של קבלת עול, מ"מ, צ"ל לפני"ז קבלת המלכות, כי, קבלת המלכות היא בתנועה של רצוא, שבזה נרגש בעיקר מציאותו של המלך (המקור), ולאח"ז נעשה קיום הגזירות בתנועה של שוב, לאחרי שהמלך נמשך כבר אל העם לגזור עליהם גזירות.

ועפ"ז יובן גם החילוק בין התחדשות המלכות בר"ה להתחדשותה בכל יום, שהתחדשות המלכות בר"ה היא ע"י העבודה דקבלת עול מלכות שמים באופן של רצוא, שבזה נרגש בעיקר בחי' המקור שבו רוצה ליכלל וליבטל, ועי"ז נעשית גם המשכת כל הענינים כפי שהם מצד המקור וכפי שהם כלולים בהמקור. משא"כ ההתחדשות שבכל יום היא ע"י העבודה דקבלת עול באופן של שוב, כפי שהקבלת עול נמשכת בכחות הגלויים כו'.

ד) וזהו שקודם ראש השנה קורין אתם נצבים היום כולכם, דכיון שבר"ה צריך לפעול התחדשות המלכות ממקורה הראשון, בחי' המלך המרומם לבדו מאז, ששם כלולים כל הענינים כאחד (קודם שנמשך להיות מקור לעולמות בי"ע באופן של התחלקות), צריכה להיות גם עבודת בני"י באופן דכולכם, לאחדים כאחד, היינו, שאף שישנם חילוקי מדריגות בישראל, כפי שמפרט הכתוב עשר מדריגות, ראשיכם שבטיכם גו' מחוטב עציך עד שואב מימך, מ"מ, הרי הם לאחדים כאחד³⁵, כיון שנצבים ומתעלים במקורם הראשון, ובאופן דנצבים, מלשון נצב מלך, דהיינו בחי' המלך המרומם לבדו מאז. וכמו"כ הוא בעבודתו של כאו"א מישראל, דאף שיש בנפשו עשר מדריגות, ג' שכלים וז' מדות, מ"מ, העבודה דר"ה היא כפי שכל הכחות כלולים בבחי' היחידה, כידוע מ"ש אדמו"ר הזקן³⁶ בדברי הגמרא³⁶ אודות העשרה ימים שבין ר"ה ליוהכ"פ, כאן ליחיד, פי' בחי' יחידה. ויתירה מזו יש לומר, דכיון שלשון הגמרא הוא כאן ליחיד (לא יחידה, אלא יחיד), הרי הכוונה בזה היא בניצוץ בורא שמתלבש בניצוץ נברא הנקרא יחידה³⁷. ובאופן כזה נעשית גם ההמשכה

34 יתרו כ, ג. קה, א.

35 לקר"ת תבוא מג, סע"ד. ראה עץ חיים שער מב (שער דרושי

36 ראש השנה יח. א. יבמות מט. ב. אבי"ע פ"א. הובא בלמ"ת פ' ראה כז. א.

בראש השנה, כפי שהענינים הם בבחי' הראש (שזהו שנקרא ראש השנה, ולא תחלת השנה), ששם כלולים כל הענינים ביחד, ואח"כ נמשכים בפרטיות בכל ימי השנה. ועז"נ תקעו בחודש שופר, שהתחדשות דר"ה נעשית ע"י השופר דוקא, שעם היותו ענין של מצוה, וכלשון חז"ל³⁸ מצות היום בשופר, הרי זה קול פשוט שלמעלה מהתחלקות אותיות, מבחי' פנימיות הלב, בחי' קלא פנימאה דלא אשתמע, שזהו"ע העבודה שמצד פשיטות הנפש שלמעלה מטו"ד (שזהו שהשופר הוא מקרן של בהמה דוקא)³⁹, שעיי"ז דוקא ממשכים את בחי' המלכות ממקורה הראשון.

(ה) **והנה** אע"פ שהתחדשות המלכות בר"ה היא ע"י הקבלת עול באופן של רצוא, שעיי"ז נעשית גם המשכת כל הענינים כפי שהם מצד המקור וכפי שהם כלולים בהמקור, מ"מ, נמשכים כל הענינים למטה דוקא. והיינו, שבר"ה ישנם ב' קצוות. מחד גיסא, העבודה היא באופן של מסירה ונתינה לה' בשעבוד גמור (כמבואר בכ"מ ובפרט במאמרי כ"ק מו"ח אדמו"ר⁴⁰), ולאידך גיסא, מודגשת ההמשכה למטה בגשמיות דוקא, כמאמר כתבנו בספר חיים טובים כתבנו בספר פרנסה כו', להיות מזונות גשמיים להאדם, ועיקר הדין שבר"ה הוא על הגופות כו', כפי שמביא אדמו"ר הזקן בלקו"ת⁴¹ שאין אדם נידון בר"ה אלא לעניני עוה"ז כו', שלכן צרכים לדייק בהתפללות דר"ה לפרט כל דבר באופן דטוב הנראה והנגלה⁴². והיינו, שההמשכה דר"ה היא באופן שממשיכים את כל הענינים ממקורם ושרשם הראשון עד למטה מטה, שתהי' כתיבה וחתימה טובה בטוב הנראה והנגלה למטה מעשרה טפחים, בבני חיי ומזונא רויחא.

(41) דרושים לר"ה נט, ב — מהגהות מיימוניות להלכות תשובה פ"ג בשם הרמב"ן.
(42) ראה שו"ע אדה"ז סתקפ"ב ס"ד. סתקצ"א ס"ב.

(38) ראש השנה כו, ב. כז. א.
(39) ראה לקו"ת פרשתנו (נצבים) מד, ב.
(40) סה"מ תש"ב ע' 8. ועוד.